

Sociologie Românească

ISSN: 2668-1455 (print), ISSN: 1220-5389 (electronic)

**PROFESORUL ACHIM MIHU: CU UMBRE, DAR MAI ALES CU FOARTE
MULTĂ LUMINĂ**

Adrian Hatos

Sociologie Românească, 2019, vol. 17, pp. 150-153

<https://doi.org/10.33788/sr.17.13>

Published by:
Expert Projects Publishing House

On behalf of:
Asociația Română de Sociologie

Profesorul Achim Mihiu: cu umbre, dar mai ales cu foarte multă lumină

Adrian Hatos¹

Am avut norocul să fac parte din prima generație de studenți sociologi post-1990 de la Universitatea „Babeș-Bolyai”. Unii ar zice că a fost de fapt un ghinion, iar pentru această judecată pot fi multe argumente factuale. Echipa de asistenți, de exemplu, a fost angajată în pripă și în masă dintre absolvenții de filosofie din 1990 sau din promoțiile anterioare, planul de învățământ a fost oarecum improvizat – așa se face că am învățat timp de doi ani Pedagogie și că am făcut un curs de etnografie transilvană intitulat pompos „Istoria culturii și civilizației” pe care îl ținea un fost profesor de socialism științific.

Comparați necazurile acestea cu avantajul de a avea de partea noastră o echipă de profesori entuziaști, comparabilă numeric cu grupa de studenți, și care astfel erau capabili, în virtutea faptului că, cel puțin în anul universitar 1990-1991, aveau doar cursurile și seminariile cu anul I, să își dedice o parte surprinzător de mare din timp și energie formării noastre. Am simțit cu toții, în perioada aceea, din partea grupului de profesori care a reînființat învățământul sociologic de la Universitatea „Babeș-Bolyai”, o dorință extraordinară de a recupera anii pierduți după interzicerea învățământului superior de științe sociale și de a forma noua generație de sociologi după paradigmele sociologiei globale, ca agenți pozitivi și competenți ai schimbărilor socio-politice, în calitate de experți, dar și de cetățeni activi. În nucleul de inițiatori și lideri ai noii Catedre de Sociologie-Asistență Socială, profesorul Achim Mihiu era o figură în același timp reprezentativă, dar și aparte, alături de regretatul Ion Aluaș și de mai tinerii Traian Rotariu și Petru Iluț.

Voi scrie câteva rânduri izvorâte din experiența mea personală alături de Achim Mihiu și în care voi încerca să îl descriu așa cum l-am cunoscut în anii în care mi-a fost profesor, inclusiv coordonator de doctorat, fără pretenția ca acest portret să deslușească în vreun fel semnificațiile vastei sale opere. Pentru că, în ciuda lucrurilor și a distanțelor care ne-au despărțit, m-am simțit în cele din urmă apropiat de profesorul Mihiu, prea apropiat pentru a-l trata ca pe un autor găsit într-o bibliografie.

Achim Mihiu avea, evident, multe lucruri în comun cu colegii cu care, susținut și de energia, curiozitatea și poate și inocența noastră, a reclădit sociologia clujeană. Nu este lipsit de importanță pentru conținutul cursurilor și pentru stilul pedagogic

---

¹ Universitatea din Oradea

faptul că în perioada dezghețului din anii '70 toți cei mai de sus avuseseră parte de stagii de formare consistentă în țări occidentale. Din stagiul său american Achim Miha s-a întors cu o preferință clară pentru perspectiva individualistă de sorginte weberiană. Cunoscând filosofia marxistă în ambele sale forme dogmatice – a socialismului științific de stat și a filosofilor liberatoare din occidentul liberal –, faptul că profesorul Miha a insistat pe valoarea euristică a teoriei weberiene a acțiunii și a explicației individualiste este el însuși grăitor. Acest mod de a reflecta asupra fenomenelor sociale a fost livrat în cursuri concise și, pedagogic, extrem de eficiente: profesorul avea nu doar o admirabilă capacitate de sinteză și selecție a conținuturilor, dar dedica o bună parte din timpul alocat cursurilor discuțiilor aplicative și exemplificatoare. Manualele de sociologie publicate sub semnătura sa au fost cele mai bune surse introductive în conceptele, problematica și paradigmele sociologiei contemporane.

La fel ca și ceilalți colegi ai săi din catedră, profesorul Miha era extrem de preocupat ca sociologii pe care îi formează să nu fie teoreticieni de salon, impresia mea fiind că viziunea privind obiectivul educațional al acelei perioade din pedagogia sociologică era undeva între expertiză și antreprenariat social. Sociologul pe care și-l proiectau profesorii noștri de atunci era în mod logic opusul statutului simplu de sociograf în care fuseseră împinși sociologii în anii '80 prin cele câteva centre de cercetare controlate strict de regimul totalitar. Activitatea sociologică trebuia să combine o situație fundamentată teoretic și reflexiv-critică în același timp, cu o intervenție bazată axiologic asupra realului în care descrierile, explicațiile și acțiunea folosesc cele mai avansate instrumente ale științei. Listele bibliografice pe care ni le recomanda au fost alcătuite în această direcție – din materialul sărăcăcios existent în limba română la vremea aceea. Așa am citit, cu nesaț îmi amintesc, *Imaginația sociologică* de Wright Mills, unul dintre textele pe care profesorul insistă în mod deosebit, nu doar pentru inteligența și forța argumentației, dar și pentru că ilustra în mod convingător locul sociologiei ca platformă de înțelegere critică a societății în beneficiul dezvoltării și justiției. Deși promova individualismul metodologic, la fel ca majoritatea colegilor din catedră la vremea respectivă, Achim Miha nu se sfia să expună și teoriile de sorginte marxistă, supuse unui puternic embargo auto-impus în anii care au urmat revoluției din decembrie 1989. Preocupat să ne facă atenți asupra lumii în care riscam să ne izolăm într-o clasică bulă academică, adeseori deschidea tacticos ziarul și ne isca la discuții pe teme actuale pornind de multe ori de la cele mai banale știri.

Din punct de vedere formativ, discuțiile de la cursurile dlui profesor Miha n-aveau echivalent în Catedra de Sociologie-Asistență Socială de la UBB. Lipsea balastul de narcisism și autoritarism pe care cele mai multe dezbateri academice îl poartă și care împiedică angajamentul eficient al studenților. Magistrul era aproape întotdeauna apreciativ, și chiar și când contrazicea o făcea într-o manieră care complimenta interlocutorul. Gesticulația cabotină, teatralitatea pe care o întâlnim atât de des la profesorii universitari erau absente cu desăvârșire din arsenalul pedagogic al lui Achim Miha care era mai puțin un show-ist – cum se intitula

un coleg simpatic al dânsului –, ci un coleg blajin care a reușit să îi facă pe toți studenții bine-veniți nu numai la curs, dar și în discuțiile pe teme de actualitate. Nu cred să fi fost vreodată vreun student al lui care să se simtă ironizat sau redus la tăcere.

Specială era și generozitatea profesorului Mihi. Invita studenți în locuința sa din centrul Clujului pentru șuete intelectuale încărcate cu multă căldură umană iar astfel tinerii îi cunoșteau biblioteca impresionantă. Împrumuta cu larghețe din cărțile și jurnalele din colecția personală. Probabil că dărnicia s-a dovedit costisitoare pentru că, de la un moment dat, la orice solicitare de acest gen încerca un fel de protest motivat de posibilitatea de a pierde prețioasa comoară pentru ca în momentul următor să cedeze cu un zâmbet larg. De la el am avut pentru mult timp un exemplar cu semnătură de la autoare al celebrei *Transylvanian Villagers* de Katherine Verdery pe care am citat-o intens în teza de doctorat pe care mi-a coordonat-o. Volumul, ca și multe altele din biblioteca profesorului, fiind plin de sublinieri și adnotări fine de la un capăt la altul pot spune că am citit o ediție critică.

Însuși acordul imediat de a mă înscrie la doctorat, laolaltă cu sprijinul pe care l-a acordat necondiționat tuturor sociologilor tineri care au ajuns să i-l ceară, inclusiv prin angajarea multora dintre aceștia la Universitatea Avram Iancu, al cărei creator a fost, sunt dovezi ale dărnicii sale excepționale. Niciunul din exemplele de altruism academic nu a fost condiționat în vreun fel. Din punct de vedere ideologic eu și el eram relativ antinomici, iar discuțiile pe teme politice sau ideologice se înfundau de multe ori în contradicții insurmontabile din care de fiecare dată ne scotea profesorul Mihi cu mult umor și bun-simț.

Poziționările ideologice și politice de dinainte de 1990, inclusiv în structura de cadre PCR a Universității „Babeș-Bolyai”, i-au provocat profesorului Mihi, de altfel, destul de multe neazuri în perioada de pseudo-lustrație care a urmat lui decembrie 1989. Acuzat de a fi sprijinit regimul naționalist al lui Nicolae Ceaușescu, prin afilierea la rețeaua de intelectuali protocroniști susținută discret de nomenclatura ceaușistă ca instrument de opoziție la ideologia internaționalistă promovată de Moscova sau împotriva diverselor curente occidentale, profesorul Mihi a avut după 1990 o poziție mai degrabă marginală în cadrul structurilor UBB. Cel mai probabil era o marginalitate autoimpusă în dorința de a se feri și de a-i feri pe cei din jur de controversate dăunătoare. Niciodată nu am simțit din partea dumnealui vreo stridență ideologică antiliberală, necum antisemită sau șovină, nici la catedră nici în interacțiunile personale. Fie reușea să se disimuleze foarte bine, fie aceste particularități ale ideilor sale au fost exagerate de criticii săi.

Moștenirea academică a lui Achim Mihi trebuie tratată cu toate luminile și umbrele sale. Neîndoielnic, a fost un sociolog angajat atât înainte, cât și după 1990 și, ca fiecare dintre noi, a avut idiosincrazii care nu întotdeauna au rezonat cu punctul de vedere hegemonic, dar și-a asumat opera cu demnitate, fără ipocrite pocăințe publice. Pentru sociologii din generațiile de după 1990, care accidental nu am avut polițe de plătit celor implicați în jocurile de putere ale perioadei comuniste,

rămâne în memorie ca unul dintre cei care au restituit școlii de sociologie de la Universitatea din Cluj prestigiul și capacitatea de a forma experți și cetățeni activi. Opera sa de dinainte de 1990, mai ales volumele de sociologie a literaturii române prin care a reușit să își atragă adversitatea unor contemporani, dar și admirația mai multor grupări de intelectuali, este pe nedrept neglijată ea reușind să dezvăluie de o manieră realistă avaturile câmpului literar românesc din perioada comunistă. Nu în ultimul rând trebuie amintite volumele sale de autor sau cele coordonate destinate studenților și publicului larg interesat de științele sociale, prezente încă în bibliografiile universitare și prin care, astfel, contribuie postum la formarea teoretică a noilor cohorte de specialiști în sociologie sau antropologie.